

הפורתח בכל יום..

הניוז היומי של דרשו.

ליהודים היתה
אורה ושמוחה

Dirshu

דרשו ד' ועוזו

קרן עולמית לחינוך
ועידוד לימוד התורה

יום רביעי ט"ו אדר תשפ"ג | דף היומי בבלי: נזיר מד | דף הכולל: 0.
דף היומי בהלכה: מתחילת סימן קי"ג עד סעיף ח'.
מוסר: שמירת הלשון - 'והנה אמרו' עד 'ובעונותינו'.

קנין חכמה הלימוד השבועי: ש. חשבון הנפש פ"ג "והשישה ועשרים חשבוננו" פ"ג "והתשעה ועשרים שיתבונן"

לאחר קרוב לשעת נסיעה אחרי המשאית, החליט
ידידנו כי כבר קצרה רוחו מנסיעה זו, והוא יוצא
לעקיפה, וכך הוא יוצא לעקיפה שנמשכת שניות
בודדות ואז הוא שומע... סירנה של משטרה...

הקב"ה מקדים רפואה למכה

מיד מים מתוקים? אלא "שם שם לו חוק ומשפט ושם ניסהו",
הקב"ה רצה ללמד את ישראל שגם בשעת צרה ונסיון שאדם
נמצא במיצר ולא רואה פתח לצאת ממצבו העגום והקשה, ידע
הוא שבסביבה יש הרבה רפואות שיכולים להמתיק לו את המים
רק צריך לפתוח את העינים ואז מוצאים את הממתיק לצרה, זה
מה שהיה במרה, שכשאר הביא עליהם את הצרה של הצמא כבר
היה שם את הרפואה את העץ שממתיק את המים.

ומה הדרך למצוא את העץ שממתיק את הצרה, זה נלמד
ממשה רבנו שאחרי שבני ישראל באו אליו להתלונן על הצמא
הוא התפלל להקב"ה והקב"ה פקח את עיניו לראות את העץ
שימתיק את המצב. וזה לימוד לכל אחד ואחד.

סיפור מרטיט בן ימינו על הקדמת הרפואה שמכין הקב"ה
לכל מכה, התרחש לפני כמה שנים:
יהודי יקר שהיה מקפיד בכל ימיו ובכל כוחו על שמיעת שיעור
בדף היומי דבר יום ביומו, והיה עושה כל מאמץ שלא להפסידו גם
בזמנים קשים ועמוסים מאד.

יום אחד ידד נפשו גביר עמיד, עשה חתונה לאחד מבניו
בצפון הארץ, ובקשו מאד לבא להשתתף בשמחתו, ואי השתתפות
היה ממש נחשב כפגיעה אישית בידידו.

הרב בנימין בירנצוויג

"ותלקח אסתר לבית המלכות" (כה, ח)

בכל מהלך הנס הגדול המתואר במגילת אסתר, מצאנו את
היסוד המבוא בגמרא במגילה יג, שהקב"ה מקדים רפואה למכה:
'אחר הדברים האלו, מאי אחר? אמר רבא אחר שברא הקב"ה
רפואה למכה [העתידה לבא לאחר זמן - רש"י] דאמר ריש לקיש
אין הקב"ה מכה לישראל אלא א"כ בורא להם רפואה תחילה.
המתבאר שהקב"ה הכניס את אסתר לבית המלכות כדי להקדים
רפואה למכה שהגיעה אח"כ של "אחר הדברים האלה גידל המלך
אחשוורוש את המן"

וכן מצינו בנתינת עשרת אלפים ככר כסף על ידי המן להשמיד
את כל היהודים, שהקב"ה הקדים למכה זו רפואה בחיוב מצות
מחצית השקל, כמבואר בגמרא במגילה יג: 'אם על המלך טוב
יכתב לאבדם ועשרת אלפים ככר כסף' וגו', אמר ריש לקיש גלוי
וידוע לפני מי שאמר והיה העולם שעתידי המן לשקול שקלים על
ישראל לפיכך הקדים שקליהן לשקליו והיינו דתנן באחד באדר
משמיעין על השקלים ועל הכלאים.

יסוד זה מצאנו בתורה הקדושה ושם גם מגלה לנו התורה
איך וכיצד אפשר לגלות את הרפואה שכבר מוכנה לפני המכה:
הקב"ה מביא את בני ישראל למרה והמים מרים ואומר למשה
שיזרוק עץ במים ויהפכו למתוקים, ולמה הקב"ה לא עשה שיהיה

לו לחזור מיד לנתיב שלו, הוא מסתכל במראות לבדוק היכן המשטרה שממנה הוא כ"כ פחד והיא הצילה את חייו, מסתכל מינה שמאלה אחורה קדימה... ואין שום משטרה....

ואז הוא פותח את ההקלטה שוב ומחזירה קצת אחורה למקום ששם הוא התחיל את העקיפה ולא שמע את השיעור, ואז.... שמוע הוא שוב את קול הסירנה.... הוא מחזיר שוב את ההקלטה אחורה, ואז התגלה הנס העצום!!! קול הסירנה לא היה מרכב משטרה שנע באותו זמן בכביש הבקעה, קול הסירנה נשמע בהקלטה כשאר לפני שבע שנים שכשהמגיד שיעור מסר את השיעור עברה בחוץ ניידת משטרה וקול הסירנה שלה נשמע היטיב בתוככי בית המדרש לשומעי השיעור.

מבהיל כל רעיון! הקב"ה הקדים רפואה למכה, וכבר לפני שבע שנים מהאירוע בכביש הבקעה, זימן למקום מסירת השיעור ניידת שתשמיע קול סירנה, כדי ששבע שנים אח"כ ינצל ממנה יהודי יקר שלא הסכים בשום אופן לוותר על השיעור בדף היומי, וישמענה בהקלטה וחייו ינצלו בשניות ממש מתאונה קשה ונוראה!!

זכות הקביעות בלימוד התורה ודאי עמדה לו ליהודי זה, שהרפואה שהוכנה עמדה לו להצילו, גם זכות לימוד תינוקות של בית רבן בימי מרדכי ואסתר עמדה להם לישראל שהרפואה שהוקדמה עמדה להם להנצל מגזירת המן הרשע.

חשב היהודי מה יעשה האם יפסיד את השיעור בדף היומי שכה מקפיד עליו? ולבסוף החליט שכייון שלא יוכל בשום אופן שלא להשתתף בשמחת ידו, יבקש מהמגיד שיעור של הדף היומי את ההקלטות מהמחזור הקודם של השיעור של אותו יום, וכך הוא יוכל לנסוע ובאותה שעה שמתקיים השיעור כשהוא יהיה בנסיעה יוכל לשמוע את השיעור בהקלטה.

וכך היהודי נסע לחתונת ידו בצפון כשהוא נוסע דרך כביש הבקעה, כשהוא שומע בדרך את השיעור בדף היומי המוקלט. כל אחד שנסע בכביש הבקעה יודע עד כמה המחשבה שמשאית גדולה תסע לפניך היא סיט גדול, כי אפשרויות עקיפה בכביש המפותל והמסוכן הזה הם קטנות מאד ומסוכנות מאד. והנה ידידנו 'זכה' ומשאית גדולת מימדים נתקעה בנסיעה איטית לפניו, כשהוא מנסה מדי פעם את מזלו לעוקפה אבל הנסיונות נכשלו.

לאחר קרוב לשעת נסיעה אחרי המשאית, החליט ידידנו כי כבר קצרה רוחו מנסיעה זו, והוא יוצא לעקיפה באפשרות הראשונה שתתאפשר לו, וכך הוא יוצא לעקיפה שנמשכת שניות בודדות ואז הוא שומע.... סירנה של משטרה..... בבהלה עצומה חזר הוא מיד לנתיב הימני ואז.... חלפה ביעף אדיר משאית סמיטריילר בנתיב שכנגד בו הוא היה ממש לפני שניות....

כשבלו דופק בקצב מואץ מהמחשבה לו היה ממשיך בעקיפתו, ומהנס הגדול שבדיוק שמע את הסירנה של המשטרה מה שגרם

כשסיים סבא לקרוא את המגילה קרס על הכיסא שלי חיזור ורועד בכל גופו והביט סביבו בדריכות, ממתין לשוטרים שיעצרו אותו, אך לא, הוא נותר במקומו, ובאולם הענקי שלמולו הדהדו מחיאות כפיים חזקות

נס ההצלה המופלא בזכות מגילת אסתר

יהודים רבים ברחו מפולין לליטא החופשית, אולם כולם חשו, שזה עניין של זמן עד שליטא המדינה הקטנה והחלשה תיכבש על ידי רוסיה הגדולה ומסך הברזל ירד גם על יושביה, שיישאו כלואים תחת השלטון הקומוניסטי, לכן היהודים עשו ככל שביכולתם כדי לעזוב את ליטא ולהגיע לחוף מבטחים. לשם כך נזקקו היהודים לאשרות כניסה למדינות חופשיות. סבי יצר קשרים עם קונסול אורוגוואי, והלה מינה אותו לעוזרו. באמצעות אותו קונסול הנפיק ויזות לאורוגוואי לעשרות יהודים, שבעזרתם הצליחו לעזוב את ליטא, וכך ניצלו מגורלם המר של יהודי ליטא, שנכבשה לבסוף על ידי הגרמנים י"ש.

בינתיים אכן נכנסו הרוסים לליטא, אולם למרבה הפלא הם נתנו רשות ליהודים, שהייתה בידם ויזה למדינה אחרת - לעזוב את ליטא. הרוסים העמיקו את אחיזתם בליטא, והקונסוליות הזרות נסגרו בזו אחר זו. קונסול אורוגוואי והצוות שלו עזבו את

הרב שנקולבסקי היה אובד עצות, הוא אמר לקרוא את המגילה בבית הכנסת וקולו אבד לו, כל המרקחות שלקח לא הועילו לו. כמוצא אחרון הגיע למרפאתו של ד"ר קרסלקוב מומחה בעל שם, אולם המזכירה אמרה כי הוא עומד לצאת ברגעים אלו לכנס חשוב בחו"ל, אנחה כבדה בקעה מגרונו.

השנה לא אוכל לקרוא מגילה בציבור. כל שנה אני מקפיד לקרוא את המגילה בציבור, זכר לנס שנעשה לסבי זצ"ל בקריאת מגילה. 'איזה נס?' תמהו הסובבים. והרב שנקולבסקי החל בסיפורו: "סבי, ר' שלמה שנקולבסקי, היה אדם מאוד מיוחד, עדיין אני זוכר אותו, בפניו המאירות ובת צחוק על שפתיו וקולו חמים ורך. סבי היה אדם נמרץ ופיקח ונשא חן בעיני רואיו. במהלך מלחמת העולם השנייה שהה בוילנא בירת ליטא. באותו זמן נותרה ליטא הקטנה עצמאית, ושכנתה, פולין הגדולה, חולקה בין רוסיה לגרמניה.

מכל השפות. גם סבי הנהן בראשו ואישר: "ודאי, שפת האם שלי היא היפה ביותר מכל השפות", ובלבו חשב שהם צודקים. לשון הקודש היא אכן היפה שבלשונו, והפסוקים הקדושים, שקרא ימים ומעוררים, יותר מכל הנאומים שבעולם.

בסיום האירוע, כשסבא חזר לקונסוליה, התדפק על דלת הבניין העוזר הבכיר של ראש העיר, הוא ביקש לשוחח עמו ביחידות. כשנכנסו שניהם יחדיו לחדר הפרטי, פרץ העוזר בבכי: "כבר 30 שנה לא שמעתי קריאת מגילה. 30 שנה לא פתחתי סידור ולא שמעתי מלים יהודיות. רחקתי ממשפחתי, רחקתי מעמי, רחקתי מא-לוקי!" ופתאום אני שומע באמצע המסיבה הנוצצת מלים מוכרות, ואני נזכר, שהיום פורים... והנשמה היהודית שבי מתעוררת ואיני מוצא עוד מנוח לנפשי. נשמתי רוצה לשוב לעמה ולא-לוקיה... איני יכול יותר".

שעה ארוכה מרר העוזר הבכיר בבכי, ואחר בקש מסבא: "אנא, תן לי לראות שוב את המגילה, רעב אני וצמא, לא לאוכל ולא למים אלא לפסוקים הקדושים", בחוץ הפשירו השלגים, וליבו של העוזר הפשיר גם הוא והתחמם. סבי הושיט לו את המגילה ואמר: "קח אותה, אחי היקר. טול את המגילה וקרא בה בטרם יחשיך היום ופורים יעבור, אינך צריך להחזירה לי. שמור את המגילה אצלך, ובבוא היום תוריש אותה לבנך, והיא תזכיר לו, שהוא יהודי ושעליו לשוב לעמו ולמולדתו", הר' שנקולבסקי סיים את סיפורו, לגם כוס תה מהול בכפית דבש והרגיע את גרונו הכואב. "סבא המשיך לשנחאי ומשם לאורוגוואי, וזמן קצר לאחר מכן עלה לארץ, מאז הוא חגג כל שנה את פורים בשמחה והודיה על הנס הגדול שנעשה לו. לזכר אותו נס הוא השתדל מידי שנה לקרוא בציבור את המגילה בקול לפני הציבור, ואכן, כבר חמש עשרה שנה עמדתי בכך וקיימתי את בקשתו, אולם השנה לא אוכל...".

כשספרו זאת לדר' קרסלקוב, הלה הגיע בריצה: "הגעתי להביא לך את התרופה", אמר הרופא. הוא נייער את הצנצנות הקטנות שבידו להושיט לרב, בידו השנייה אחז הוא מגילת קלף ישנה, ונראה נרגש במיוחד, "את המגילה הזו קיבלתי מאבא שלי זכרונו לברכה, והוא קיבל אותה משגריר אורוגוואי, ובזכותה אני היום חי כאן..."

(פניני עין חמד - הובא בליקוטי שמואל)

המקום, אולם שלמה העוזר בקש מהקונסול לא לסגור מיד את הקונסוליה אלא להותיר אותו בינתיים כממלא מקומו. הקונסול הסכים, וסבי המשיך לעבוד במקום מבוקר ועד ערב ולהנפיק ליהודים ויזות לאורוגוואי, שבאמצעותן יוכלו לעזוב את רוסיה.

באחד הימים קבל סבי הזמנה למסיבה שנערכה לנציגי הקונסוליות הזרות שבעיר, בהשתתפות ראש העיר. סבי היה טרוד בעבודתו ושכח מההזמנה. אולם נציגי הממשל לא שכחו ממנו. המסיבה נקבעה לפורים. ובבוקר, כשסבי התכוון לצאת ולשמוע קריאת המגילה, המתין לו שוטר חמור סבר בפתח הקונסוליה וליווה אותו בשתיקה לאולם האירועים, שבו נערכה המסיבה. סבי הובל פנימה לאולם הנוצץ, שם קיבל לידי את רשימת הנואמים, ועינו חשכו, בדף נכתב, שנציג אורוגוואי יישא נאום ארוך בספרדית לכבוד השלטון החדש. סבי לא ידע ספרדית וגם לא הכיר את הניב המיוחד, שבו מדברים באורוגוואי. ובנוסף לזאת הוא היה אמור להיות הנואם הראשון בטקס, כך שאפילו אם היה יודע את השפה, לא היה לו זמן להכין דברים.

סבי חש, ששעותיו ספורות. מהר מאוד יגלו הרוסים את התרמית, שהקונסוליה בה הוא עובד למעשה נסגרה, והוא אינו נציג רשמי של ממשלת אורוגוואי. סבי רצה להספיק לקרוא את המגילה בפעם האחרונה בחייו. ולכן עת נקרא לשאת דברים, הוציא מכיסו מגילת אסתר קטנה והחל לקרוא אותה בקול רם, בניגון ובהטעמה, מילה אחרי מילה. הס הושלך באולם. כשסיים סבא לקרוא את המגילה קרס על הכיסא שליידו חיוור ורועד בכל גופו והביט סביבו בדריכות, ממתין לשוטרי החרש של רוסיה הקומוניסטית שיבואו ויגררו אותו לבית הסוהר, אך לא, הוא נותר במקומו, ובאולם הענקי הדהדו מחיאות כפיים חזקות. הנוכחים כולם שבחו את סבא ההמום על הנאום המוצלח שנשא, וראש העיר לחץ את ידו בחמימות והודה לו על דברי הברכה שנשא לכבודו.

בסיום "דברי הפתיחה" של נציג אורוגוואי הוסיפו דיפלומטים אחרים לשאת נאומים ארוכים בשפות שונות ובלתי מוכרות, לכבוד ראש העיר והשלטון החדש. אך הנוכחים באולם כולם הודו והסכימו, שנאום הברכה של נציג אורוגוואי היה היפה ביותר מכל הנאומים, והשפה שבה מדברים באורוגוואי היא היפה ביותר

להתחיל את היום ברגל ימין
חוויה רחנית מדי יום אצלך במייל

הלכה, סיפורים, רעיונות, ווארטים ועוד... אקטואלי ומרתק
הצטרפו בחינם לאלפי מנויים, שלחו מייל לכתובת:
dirshu@dirshu.co.il

הפורתח בכל יום..
המייל היומי של 'דרשו'

הגלריה שתכנים לאווירה

צפו: גלריית שמחת פורים פורצת גבולות, ממיטב מרכזי התורה והחסידות | צילום: Flash 90

מספר הרה"ג מאיר צימרוט, שהיה לו שכן,
דמות מופלאה עד מאוד, שמרן הגרי"ש אלישיב
זצ"ל אמר עליו שהוא אחד מל"ו צדיקים,
ושמו היה הרה"צ רבי יצחק זילבר זצ"ל

הכה העצום הטמון בליל פורים

את הורידים שלו בערב שבת וחובש אותם בתחבושות, כדי שיהיה פצוע ולא יצטרך לעבוד בשבת במחנה הכפיייה בסיביר. הוא ישב בכלא הרוסי במשך שנים ב'עוון' הפצת תורה. והנה, הגיע ליל פורים ולא הייתה לו מגילה כשרה, אז הוא אסף את כל היהודים החבושים עמו בבית הכלא והתחיל לספר להם את סיפור המגילה: לפני למעלה מאלפיים שנה, היה צורר אכזר,

יעקב א. לוסטיגמן

מספר הרה"ג מאיר צימרוט, שהיה לו שכן, דמות מופלאה עד מאוד, שמרן הגרי"ש אלישיב זצ"ל אמר עליו שהוא אחד מל"ו צדיקים, ושמו היה הרה"צ רבי יצחק זילבר זצ"ל. הוא היה ברוסיה בתקופת השלטון של הצורר הנורא סטאלין ימ"ש, ונלחם בשמירת היהדות במסירות נפש נוראה עד מאוד. הוא היה חותן

ואמר: סטאלין הזה בשיא כוחו, הוא בן חמישים ואין לו אפילו שיערה לבנה אחת, הוא הורג כל מי שרק מעלה את חשדו ואתה אומר לנו שהוא יכול למות תוך חצי שעה? והרב השיב בריחוק דאורייתא וקבע נחרצות: הקב"ה הוא כל יכול ותוך עשרים דקות הוא יכול להמית אותו!!!

והנה, לאחר עשרים דקות, פתאום שומעים קול המולה ממסדרונות בית הכלא. קצינים הולכים ובאים, סוהרים מתלחשים זה עם זה. מה קרה? סטאלין ימ"ש קיבל שטף דם במוחו! במשך שלושה ימים לא התקרבו אליו מרוב שפחדו ממנו, היה כמו נבוכדנצר הרשע שאמרו עליו (שבת קמט:): שכל זמן שהיה חי לא היה שחוק בפי כל בריה מרוב הפחד ממנו. ואומר הרב זילבר, שבכל הימים הללו אמר תהילים עד שלבסוף שמע שהרשע הזה התפגר ובא אל קיצו.

יושב לו יהודי צדיק בכלא הסובייטי, כבר זמן רב שלא ראה את אור השמש, אבל הוא יודע מהו הכח העצום הטמון בליל פורים, הוא מאמין באמונה שלמה, שהקב"ה יכול להושיע ולהציל מהצורר הרוסי תוך פחות מחצי שעה! ואכן כך היה.

(להתעדן באהבתך, גליון 410)

המן הרשע, והוא רצה להשמיד, להרוג ולאבד את כל היהודים והקב"ה הושיע את עם ישראל ע"י מרדכי היהודי ואסתר המלכה וליהודים הייתה אורה ושמחה. והנה, קם יהודי אחד ואמר בכעס: אתה מספר לנו סיפורי מלפני אלפי שנים, יש לנו כאן המן הרשע של היום: סטאלין ימ"ש! וגם הוא זמם להשמיד את כל היהודים, שהרי בזמנו הייתה עלילת שווא במוסקבה על הרופאים היהודים, שכביכול הם נותנים לחולים הרוסים תרופות מסוכנות כדי להמית אותם. והיה המון רוסי זועם שרצה להרוג את כל היהודים. ואז הרשע הזה הכין מכתב, שכביכול נכתב על ידי מאה ועשרים אנשי רוח רוסיים שפונים בבקשה לסטאלין ימ"ש, ש"יציל" את היהודים מפני הפורעים הרוסים. ומה הוא עשה? תכנן להעביר את כל היהודים לסיביר ובנה להם שם לאורך עשרות קילומטרים קראוונים ללא חלונות כדי ל"הציל" אותם מידי הרוסים. וכך אמר אותו רשע למקורביו, שחצי מהיהודים ימותו מקור בדרך לסיביר והשאר ימותו בקראוונים, עפרא לפומיה. ואתה הרב, מספר לנו כאן בכלא על המן הרשע של פעם? אמר לו הרב זילבר: סטאלין הרשע, השמיד עשרים מיליון אנשים, אבל את היהודים הוא לא יצליח להשמיד! הוא בסך הכל בשר ודם, ואם הקב"ה רוצה - תוך חצי שעה הוא יכול למות! היהודי הזה, עוד יותר זעם על הרב

כשהייתי צעיר עוד התחברתי איכשהוא לפורים...

כשכבר טועמים את חירות הרגש היהודי, מבינים כמה עצובים ועקומים החיים בלעדיה

האמת, שכאשר רואים את דברי חז"ל שהסיבה בגינה אין אומרים הלל בפורים היא מפני שעדיין עבדי אחשוורוש אנחנו, השאלה הזאת מהדהדת עוד יותר. כל המאורעות שאנו מציינים יש להם משמעות מורגשת גם היום, מחורבן הבית ועד יציאת מצרים, אבל נס פורים על אף היותו יום הצלת האומה, בכל זאת, מה מקום לשמחה הגדולה אם הסיפור הרע טרם הסתיים והעבדות עודנה קיימת?

2

אם המדרש מגלה לנו שגזירת ההשמדה באה על שנהנו מסעודת אחשוורוש למרות אזהרת מרדכי, המשמעות היא שעצם השתתפות במשתה - למרות כשרות היינות - מהווה נקודת מפנה הפוגעת בזכות הקיום של עם ישראל.

כנראה שלמרות החומרה של עברות מסוימות יש משהו חמור עוד יותר באובדן הזהות עצמה.

עצם השתתפות נהנתנית באירוע תרבות של חברה מושחתת

הרב אליהו לפין, מרבני ישיבת מיר ירושלים

למה לשמוח בפורים?

בסיומה של פגישה עם אחד מידידי הישיבה שפך האיש את ליבו: כשהייתי צעיר עוד התחברתי איך שהוא לפורים, כנראה שהאוירה, השירה והשכרות סחפו אותי לגמרי. מאז שבגרת אינני מרגיש חיבור אמיתי ליום הזה. מעבר לקיום המעשי של מצוות היום אני ממש לא מבין איזה רגש שמחה אני אמור להרגיש במהלך היום ובעיקר בסעודה, אינני מתחבר לפרצי השירה ולריקודים, אני מסתכל על כל זה כמשהו חיצוני שלא יוצא ממני פנימה.

ואיך החיבור שלך עם שאר החגים שאלתי אותו - הרבה יותר טוב, הוא השיב, אני מבין את המתנות שקיבלנו בשלשת הרגלים וגם יודע שההארה הנפלאה הזאת מתחדשת בכל שנה. אני אפילו נרגש מעבודת ההתחדשות הפנימית שלי בימים הנוראים. אבל זאת לא אבין, מה קורה לנו היום בפורים שצריך לייצר בנו רגשי שמחה שכאלו?

שלנו. וכל הבלבול הכואב הזה מעיק על הנפש וחוסם בעדה מלחוש את השמחה הטבעית של 'אשרינו מה טוב חלקנו'.

ובאין שמחה אובדת הזהות היהודית; 'תחת אשר לא עבדת את ה' אלוֹקֶיךָ בשמחה ובטוב לבב' היא סיבת הקלות האימונות שבפרשת התוכחה. כי משמעותה של עבודת השם שלא מתוך שמחה היא שהתורה והמצוות אינם משהו המחובר לעצם החיים - ולכן גם אינם מעניקים להם את האושר והשמחה - ובהיות שבסיני קיבלנו 'תורת חיים', הרי שעבודת השם הנעדרת רגש חיים לא רק שאיננה רצויה, היא גם מסכנת את עצם הזהות היהודית כשהופכת אותנו ליהודים טכניים, ולכן עונשה כה נורא ואיום.

4

זה מה שפורים מציע לנו. פורים הוא חג פריצת כל המחסומים החונקים באכזריות את הרגש היהודי הטבעי. כי כשאין ברירה ובתהליך רגיל קשה לשחרר את החסימות הללו עושים זאת בעקיפה - דרך השכרות האהבה והרעות. וכשכבר טועמים מטעמה של חירות הרגש היהודי, מבינים כמה עצובים ועקומים החיים בלעדיה ומוכנים לעשות כל שאפשר כדי להיות בני חורין כל השנה. כי בינינו, הרי רק עם רגש מפותח אפשר להתמודד נכון עם אתגרי התקופה הכל כך מסובכים. רגש יהודי חי ובריא חש בגבול הדק והעדין בין ראייה ריאלית את העולם לבין היסחפות ואובדן זהות. הוא מעניק כלים וחוסן לצעוד בתבונה ובבטחה במשעולי החיים, הוא ההבדל בין ראש גדול לבין ראש אבוד ותוהה. אכן, אין גבול לשמחה הפנימית הטהורה כאשר מתחדדת לנו מחדש התחושה של מי אנחנו באמת. כי ביום הזה הזהות שלנו חדה בהירה ונוצצת, בטוחה גבוהה ופורצת, מפילה כל חומה מסירה כל קליפה. פורחת בהדר יופייה כשושנת יעקב בין החוחים צהלה ושמחה.

להחריד, המציינת בחגיגות הוללות מופקרות את סתימת הגולל על הרוממות התרבותית של העם היהודי - יש בה אמירה חמורה שכביכול אין סתירה בין הזהות היהודית המתבטאת בקיום נהדר של תורה ומצוות לבין ההזדהות וההשתלבות בתרבות ובאווירה הגויית. ואם כך, כשהזהות מושלכת, גם זכות הקיום וההישרדות הניסית של עם לבדד ישכון אובדת.

מעניין לציין כי הפעם הנוספת בהיסטוריה בה נגזרה גזירת להשמיד להרוג ולאבד את כל יהודי העולם הייתה דווקא במדינה ובתקופה בה היהודים השתלבו להפליא בחברה הגויית ובכל מוסדותיה עד כדי הזדהות תרבותית ורגשית מוחלטת.

3

כשעשו את הדרך חזרה הם הגיעו למקום אחר לחלוטין. אחרי ששבו בתשובה ונהפכה הגזירה לטובה, קיימו וקבלו היהודים את התורה מאהבה - ומפרש רש"י: מאהבת הנס - והכוונה היא לאהבת ה' אליהם שנתגלתה דרך הנס, והיא שהביאה אותם למקום הגבוה בו הרגישו את נשגבות זהותם, ומכוחה של ההרגשה הזאת קבלו את התורה מחדש באהבה. כי בעוד שקבלה בכפיה היא ביטול העצמיות, קבלה מאהבה אומרת להיפך - אני מבין ומרגיש כי רק זאת היא המציאות האמיתית שלי ולכן אני אוהב אותה ושמח בה.

ומשום כך שמחת פורים לא רק שאיננה עומדת בסתירה להיותנו עבדי אחשוורוש אלא אדרבא, היא הדבר הכי מתאים ונצרך למי שהוא עבד אחשוורוש - ולא רק מבחינה מדינית ביטחונית וכלכלית אלא בעיקר מבחינה תרבותית.

העבודות התרבותיות הזאת גורמת לנו לפעמים לשכוח מי אנחנו באמת, בגללה, הדעת שלנו עשויה להראות כמו בן של מלך המתפלש בבוץ. היא חוסמת את הרגשות הכי עדינים שלנו ומטשטשת את גבולות הכבוד וההדר של הזהות היפה והרגישה

**יהודים רבים ניצלו את הזדמנות הפז הלזו
להתברך בדבר ישועה, והללו סיפרו בפליאה
על ישועות גלויות שאופפות אותם מפורים
מבורך לזה שאחריו. דמעות ויין נשפכו בלעלוב
שתחת שרביטו של הרה"ק מלעלוב זצ"ל**

פורים בירושלים בעין המצלמה - ברוך יערי ואריה ארליך

בצפת - היה רבי שמעון ניגש אל המטבח, שופת שמן זית במחבת, משבר לתוכה אי אלו ביצים ומכין לאורחו מעדן חביתה מתובלת במלח גס שאותה היה מגיש עם לחם שחור, וטעם של גן עדן היה לזה.

שמח היה רבי שמעון - שמח באלוקיו, שמח בחסידיו, שמח בחלקו.

כרוכים היו חסידי לעלוב אחר רבם עד אין קץ ותכלה והיו אוהבים אותו כנפשם ממש: לא גורעים ממנו עין, משתפים אותו בהליכות חייהם, והוא מחזיר להם אהבה בכפליים. כל חסיד שומר לו פינה חמה בלבו לרבי שמעון צדיקא, שהיה נוהג בפשטות מופלגה.

ואמרו שכאשר שבור לב היה נוקש על דלתו שבבני ברק או

כמה תום וטוהר נסוכים על פניו של ילד זה, המחופש למשה רבינו, ואמו ציירה משקפיים סביב לעיניו. ומניין לה שמשה רבינו ממושקף היה? שמא למדה זאת מהפסוק "הִשְׁקִיפָה מִמַּעַן קִדְשָׁךָ?" או שהסיקה זאת ממה שנאמר "וַיִּשְׁמַע מֹשֶׁה וַיֵּיטֵב בְּעֵינָיו?" זאת אין לדעת. וכבר אמרנו שבירושלים יושבים זקנים עם נערים יחדיו, חולקים מרחב משותף, ואינם שתיים לב לשבעים או שמונים שנה המפרידות ביניהם - שהרי הכול מכוונים לתכלית היצירה.

כך נראית קריאת המגילה בבית הכנסת קרלין. זוגות-זוגות יושבים וקורים במגילה כדת של מצווה, סידורי 'בית אהרן וישראל' פזורים להם על שולחנותיהם, וילדים מחופשים שורקים בחדווה כל אימת ששמו של צורר היהודים מוזכר בהטעמה מפיו של בעל הקורא שקולו מיתמר ועולה באוקטבה קרלינאית רועמת ונלהבת.

תעתוע גדול מִזְמַן רחוב מאה שערים לארחי-פרחי המזדמנים אליו בפורים, לנוכח אנשים המתהלכים כאשר ראשם חבוס שטריימל ממורט ומרופט, כולו שרידי זנבות עתיקים שנקצרו מבעלי חיים מדורו של שם בן נח, והרי השטריימל נראה יותר כמי שנפל בירושה מימות הבעל שם טוב ז"ע ותלמידיו. ומה תעתוע יש בכך? ובכן, אין לדעת האם בדקדוקי עניות מדובר - כלומר: ההלך ששטריימלו נראה כך הנו עני ואביון ועל כן נאלץ להתהלך במזנבת שירושה היא לו מאבות- אבותיו עד לדורו של רבי שמואל סלנט, או שמא בשמחה תליא מילתא - כלומר: הלה מחזיק בביתו שטריימל חדיש וכלול בהדרו, אלא שבחר לשלוף את הפריט הישן מהבוידעם לאות שמחה ובדיחות דעת.

אין לנו סימנים לתת לזיהוי המציאות הנגלית לפניכם, אולם את זאת נאמר: אל תשימו לבכם לענייני לבוש חיצוניים; שימו לבכם למנהג נורא הוד שנתאזרח בירושלים, כדרך שנתאזרח בכל מעוזי היהדות החרדית: אבות על בנים מתנתקים בעיצומו של יום מענייני משלוח מנוח ומעסקי צלופנים והמָעַן-טאש (אוזני המן) ומתכנסים שעה אחת בבתי המדרשות ללימוד תורה, זְכַר למה שנאמר במגילת אסתר: 'לִךְ כְּנוֹס אֶת-כָּל-הַיְהוּדִים'.

מה נהדר המחזה שבו יושבים עלמי-חמודות לצד זקני העם,

איש שמח בדרך כלל. אף נדכאים, שבורי לב ומוכי גורל היו שמחים בחיקו, שוכחים מצרותיהם וזוכים ממנו לקרבה חמימה. כאשר בא יום הפורים הייתה שמחתו מתרוננת ועולה על גדותיה. יהודים רבים ניצלו את הזדמנות הפז הלזו להתברך בדבר ישועה, והללו סיפרו בפליאה על ישועות גלויות שאופפות אותם מפורים מבורך לזה שאחריו.

דמעות ויין נשפכו בלעלוב שתחת שרביטו של רבי שמעון. בשנים האחרונות היה נוטל לידו שלט גדול שעליו היה כתוב "אסור לדבר בשעת התפילה", עניין שעליו היה מוסר את נפשו. בחסידות לעלוב מספרים כי מי שנתחזק בעניין זה, ראה ישועות נפלאות בכל ענייניו.

לילו של יום הכיפורים תש"ע, אחר שעמד והתחטא לפני בוראו בתפילת כל נדרי, פרש רבי שמעון נתן נטע מלעלוב לחדרו לנום קמעא, וכך נפטר בנשיקה, ביום שעליו נאמר: וְכָל-אָדָם לֹא יִהְיֶה בְּאֵהָל מוֹעֵד, בְּבֹאוֹ לְכַפֵּר בְּקִדְשׁ עַד צֵאתוֹ; וְכָפַר בְּעֵדוֹ וּבְעֵד בֵּיתוֹ, וּבְעֵד כָּל-קַהֲלֵי יִשְׂרָאֵל.

שורקים על העולם

סמליות רבה יש בילד ירושלמי היושב ומשרוקית בפיו, שכן זהו מנהגו של היישוב הישן - לשרוק על העולם כולו, לבזו לו ולא להתפעל ממוסכמותיו אם אין מקורן של אלו בקדושה. ולכיוון אחד נישאות העיניים: לכיוונם של חסידים של צורה שכל מאווייהם והווייתם תורה וחסידות.

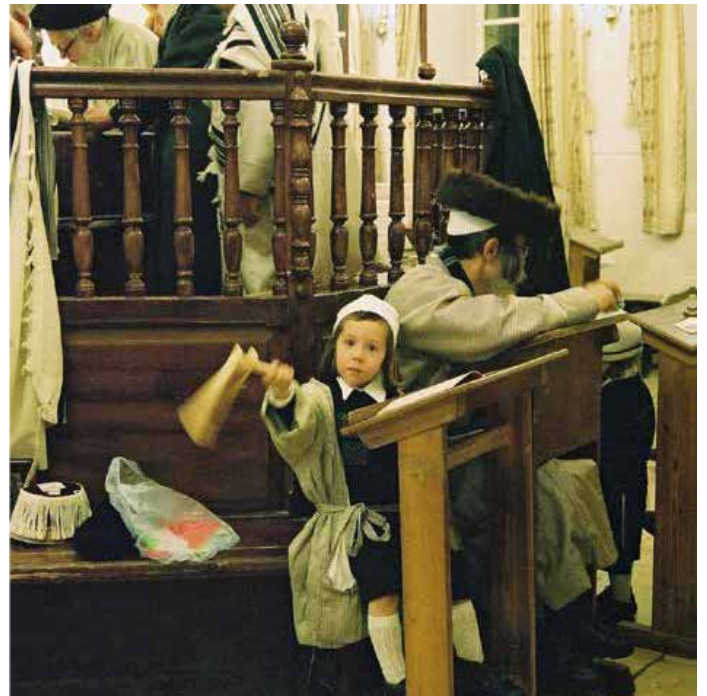
זה לומד עם סבו, זיידע קרויס' כאשר הוא מחופש לתימני שזה עתה עזב את צנעא, למעט צבע פניו המעיד עליו כי ירושלמי אשכנזי הוא עד חמישים דור, וזה לומד עם אביו בעודו מחופש לאדמו"ר גבה-ספודיק אשר חסידים לאלפיהם מצטופפים בשולחנותיו. משלוחי מנות משוגרים בצדיהם, פצצות פורים שורקות סביבותיהם - והם אין להם אלא ארבע אמות של לימוד תורה.

פורים בקהילת ה'מתמידים' - שם דבר הוא מאז ומעולם. יום שבו מתכנסים בני הקהילה, זקנים עם נערים, ומופיעים בתלבושת אחידה: גופם חנוט שיראי 'זברה' זהובים שבפורים אף הרווקים לובשים אותם, וראשם חבוש בכובע תרבוש אדום, עם זנב בראשו וכוכב בחזיתו. תרבוש זה, המכונה כאן פֶּסְקָה' - הנו ייחודי לאנשי קהילת המתמידים, וסימן היכר שלהם. קהילות אחרות, שחלקן פרשו מן המתמידים, אימצו להם תרבושים בצבעים אחרים ובצורות אחרות - וכל אחד מזוהה בצבעו ובצורתו. ללמדך שגם בפורים - קהילות ירושלים מקפידות לשמר את ייחודיותן.

אולם מה לנו כי ניתפס לזוטות חיצוניות. העיקר היא השמחה הפנימית, ובירושלים יודעים כי יכולה היא שמחת הפורים ב'מתמידים' לכבוש לבבות קשוחים ומחוספסים. ביום זה יושב ראש הקהילה, רבי לייב מינצברג, עטוי 'קולפיק' אדמו"רי

לשמחת פורים, וסביבו נכבדי הקהילה - רבי מאיר סירוטה, רבי יוסף הירשמן ורבי בן ציון גוטספרב, והשמחה עולה על גדותיה.

הנה הוא כאן, עומד בבית הכנסת שבבתי נייטין שבה קבע מקום לתפילתו, מאזין בדקדוק יְקִי לנסי מגילת אסתר, ושמח בחלקו. לצדו נראה הצדיק רבי נחמן דובינקי זצ"ל, מאזין בטהרת לב לנפלאות שנעשו לאבותינו בימי מרדכי ואסתר בשושן הבירה.

האחרון נוהג להופיע בג'לבייה מרוקאית משל היה באבא שנולד במרקש ומתגורר בנגב הרחוק. ועל שם תלבושת פורימית זו - אחת בשנה מתירים לעצמם בני המתמידים לכנות אותו 'באבא ציון', ולשיר בפניו שיר מיוחד לחג הפורים, בזו הלשון: "באבא ציון, באבא ציון, אין כמוך בעולם".
א פריילאכ'ן פורים!

מאומה לא היה לו, לרבי אורי וינברג ז"ל, בחייו - אבל הכול היה לו.
רבי אורי זה, ערירי היה עשרות שנים, ללא אישה וילדים. מוצאו ממדינת אשכנז, וכל מהותו יקיות מדוקדקת. ביום רביעי כבר היה נוטל את סליו ופונה לשוק כדי לרכוש דגים חיים ובשר מן האטליז, שאותם היה מכין בעצמו על גבי פתילות שהיו מפיצות ניחוחות נפט בכל הסביבה. והיה ריח הנפט הזה ענוג ומתקתק, על שום תומת הישרים שהיה משקף. בנץ ישכים לתפילה בבית הכנסת שבבתי נייטין, ולמנחה וערבית יצעד לשיבת מיר, שם היה מזמין את עשרת הבחורים האמריקניים שיזכו לסעוד בסלונו החשוך בליל שבת, שמנורת חשמל לא הודלקה בו, אלא עששיות נפט בלבד היו מטילות על קירותיו צלליות קלושות שהיו מבעיתות אותי בילדותי.

חיך וצחוק הם שניים מהדברים החשובים ביותר שאנו יכולים לעשות כדי לשפר את התחושה הכללית שלנו. לא רק שהם גורמים לנו להרגיש טוב, אלא שהם יכולים גם להשפיע לטובה על הבריאות הפיזית והנפשית שלנו

מרבנים בשמחה

עובדה מעניינת נוספת על חיך, היא שזה מדבק. כשאנחנו רואים מישהו אחר מחייך, זה מעורר תגובה במוח שלנו שגורמת לנו לרצות לחייך גם כן. זו הסיבה שכאשר אנו רואים מישהו אחר צוחק, לעתים קרובות אנו מוצאים את עצמנו צוחקים יחד איתו. כך גם לגבי צחוק, אשר מכונה לעתים קרובות התרופה הטובה ביותר ולא לחינם. יש לו יתרונות בריאותיים, פיזיים ונפשיים כאחד. בדומה לחיך, צחוק משחרר "אנדורפינים" שמשפרים את מצב הרוח שלנו ומפחיתים את רמות הלחץ שבקרבונו.

צחוק משפר גם את המערכת החיסונית שלנו, שכן הוא מגביר את ייצור הנוגדנים ומפעיל תאי דם לבנים. בנוסף, צחוק יכול לספק אימון טבעי עבור הסרעפת, שרירי הבטן ושרירי הפנים שלנו, שפועלים בזמן הצחוק.

במהלך הצחוק, הגוף גם משחרר מגוון של נורטרנסמיטרים והורמונים התורמים לתחושה החיובית הכללית שאנו חווים. לדוגמה, הוא גורם לשחרור אנדורפינים - שהם משככי כאבים טבעיים - שיוצרים גם תחושות של הנאה ואושר. צחוק מייצר אצלנו גם דופמין, שהוא נורטרנסמיטר הקשור לאותן תחושות. גם כאן, הדבר המופלא הוא שזהו כלי שעובד בכל מקרה. כלומר, גם אם הצחוק שלנו מאולץ ולא אמיתי, עצם פעולת הצחוק גורמת את כל הדברים הטובים הללו ועם הזמן שעובר גם נרגיש שהשמחה הופכת להיות אמיתית ופנימית.

גם בספרים הקדושים כתבו על תופעה זו, וכינו אותה בשם: "אחרי הפעולות נמשכים הלבבות".

אז הבנתי איך אפשר להיות בשמחה תמיד. בורא עולם טבע בנו ברחמי את המנגנון המופלא הזה, שהוא זמין יותר מכל תרופה אחרת נוגדת דיכאון. אבל חשוב לזכור שגם בזמן שמחה גדולה, אין להגיע למצב של הוללות וצריך להיזהר בזה מאוד. וצדיקי הדורות אמרו שההבדל בין שמחה להוללות הוא דק מאוד. כל אחד מכיר את עצמו וצריך לדעת להשתמש בכלים שחנן אותו השם כדי להגיע לשמחה, ולא חלילה להיגרר באמצעות החיך והצחוק למצב שלקדוש ברוך הוא לא תהיה מכך נחת רוח...

היה זה באחד הימים הפחות מוצלחים שעברו עליי. כמה אירועים קטנים אך לא נעימים שחוויתי - העכירו את מצב הרוח שלי. הרגשתי דכדוך החלה לאפוף אותי וכמעט ששקעתי בדיכאון. אלא שאז נזכרתי בחיוב שיש לי בחודש זה - חודש אדר, להרבות בו בשמחה.

למעשה, כל השנה כולה ולא דווקא בחודש אדר, אנחנו מצויים להיות בשמחה. עד כדי כך, שהתורה אומרת לאחר כל הקללות המופיעות בפרשת כי תבוא, שהן באות ליהודי "תחת אשר לא עבדת את ה' אלוקיך בשמחה ובטוב לבב".

כשעיינתי בכך, התעוררה לי שאלה גדולה: איך אפשר לצוות על בן אדם לשמוח בכל מצב? איך אפשר להרבות בשמחה? הרי זהו רגש המסור ללב ותלוי פעמים רבות במצבים שונים שבהם אנחנו מצויים. לעתים האדם סובל ממכאובים או ממצוקות שונות, אז איך התורה מחייבת אותנו לשמוח למרות הכל?

אחת התשובות האפשריות לשאלה זו, היא שאנחנו יכולים להרבות את השמחה הפנימית שלנו על ידי שמחה חיצונית. ואחת הדרכים לעשות זאת, היא על ידי חיך וצחוק. יצאתי לחקור את העניין וחזרתי מחייך מאוזן לאוזן.

חיך וצחוק הם שניים מהדברים החשובים ביותר שאנו יכולים לעשות כדי לשפר את התחושה הכללית שלנו. לא רק שהם גורמים לנו להרגיש טוב, אלא שהם יכולים גם להשפיע לטובה על הבריאות הפיזית והנפשית שלנו.

לחיך יכולה להיות השפעה חיובית מיידית על מצב הרוח שלנו. כאשר אנו מחייכים, המוח שלנו משחרר חומר שנקרא "אנדורפינים", שהם כימיקלים טבעיים שגורמים לנו להרגיש שמחים ורגועים. זה אומר שגם אם אנחנו לא מרגישים שמחה בלב, החיך - אפילו שהוא מאולץ - יכול לגרום לנו להרגיש טוב יותר.

בנוסף, חיך יכול גם להוריד את לחץ הדם ולשפר את המערכת החיסונית שלנו. מחקרים הראו שאנשים שמחייכים בתדירות גבוהה יותר, נוטים לחיות זמן רב יותר (!) ובריאותם הכללית טובה יותר.

רוצים לקבל את 'לקראת שבת' מדי שבוע ישירות למייל? [שלח מייל ל- dirshu@dirshu.co.il](mailto:dirshu@dirshu.co.il)

"אם על המלך טוב יכתב לאבדם"

מדוע המן אמר 'יכתב לאבדם', ולא אמר במפורש שרוצה להרגם?

• שער בת רבים: כשהגיע המן למלך, חשש שהוא לא יסכים להצעה שפלה ואכזרית, ולכן ביקש ממנו רק הסכמה עקרונית ופנה אליו בלשון עמומה - "יכתב לאבדם", בלשון נסתר, הוא לא פירט לו מי יחתום, מי יעשה זאת וכו'. לאחר שהשיג את מבוקשו, כשהסכים המלך לתכניתו והסיר טבעתו, לא הסתיר המן את זהות החותם, "בשם המלך אֶחְשׂוּרֶשׁ, נִכְתָּב וְנִחְתָּם בְּטִבְעַת הַמֶּלֶךְ".

ויקראו ספרי המלך בעת ההיא בחדש השלישי הוא חדש סיון בשלושה ועשרים בו (ח, ט)

מדוע המתינו עד אז, הרי המן נהרג בחודש ניסן?

• מנות הלוי: לאחר שנענה לבקשתה הראשונה של אסתר ותלה את המן, חש אחשוורוש שעשה רבות עבורם, ואיש לא יעז לפגוע בהם. מאחר שגם אסתר וגם מרדכי ידעו שיש עוד זמן עד מועד הגזירה, החליטו להמתין ולא לבקש עוד מהמלך בסמוך לתליית המן, ועל כן דחו את בקשתם למשלוח האגרות הנוספות בכמה חודשים עד חודש סיון.

• הגר"א: מרדכי רצה שהשליחים שהעבירו את האגרות הראשונות יפצו גם את האגרות השניות, משום שסבר שאם יקחו אותן שליחים אחרים, מקבלי האגרות השניות יטילו ספק במהימנותן, לעומת זאת הוא סבר שאם ישלחו בידי שליחי האגרות הראשונות, אזי בנוסף על שליחותן, הם יסבירו את פשר משלוח האגרות השניות, ועל כן העדיף להמתין עד לשובם. מששבו (לאחר שליחות שנמשכה זמן רב), שלח אותם מרדכי בכ"ג סיון עם האגרות השניות.

וישם המלך אחשוורוש מס על הארץ ואיי הים (י, א)

מדוע חשוב להשמיענו זאת בסוף מגילת אסתר?

• מגילה יא ע"א: "ור' חנינא אמר: שהכל נעשו רשין בימיו, שנאמר 'וישם המלך אחשוורוש מס', הוא אחשוורוש, הוא ברשעו מתחילתו ועד סופו".

• רבי יוסף קרא: משום שבתחילת המגילה כתוב 'והנהכה למדינות עשה', הוצרך הכתוב להשמיענו כאן ששינה את מדיניותו.

כי נמפרנו אני ועמי להשמיד להרוג ולאבד ואלו לעבדים ולשפחות נמפרנו החרשתי כי אין הצר שוה בנזק המלך (ז, ד) מה ביאור דברי אסתר?

• רש"י: אסתר אמרה שהצר שרודף אותם (המן) אינו חושש לנזק שייגרם מכך למלך, שאילו היה דואג למלא את רצון המלך, היה מציע לו למכור אותם לעבדים ולקבל את הממון או להפוך אותם לעבדיו. גזירת ההריגה מוכיחה שלא אכפת לו מהמלך, ועושה הכל רק משנאתו אותם.

• ילקוט מעם לועז: אסתר לא התכוונה להחריש על מכירתם לעבדים, אלא אמרה למלך שאילו היו רק נמכרים לעבדות, היתה שותקת ולא ממהרת לבוא למלך בבהילות, תוך סיכון עצמי, שהרי עומד לרשותה זמן רב להשפיע על הגזירה, אולם משנמכרו להריגה, לא ניתן עוד להחריש ולהמתין.

• אלשיך: אסתר אמרה למלך שאילו המכירה היתה "כלכלית", ואחשוורוש היה מרוויח ממכירת היהודים, על כך היתה מחרישה, אך בהריגת היהודים הלא אינו מרוויח, ואדרבא, מפסיד ממון, את המיסים והארנונה שהם משלמים, ועל הפסד כספו אינה רשאית לשתוק.

אם על המלך טוב יכתב לאבדם ועשרת אלפים כבר כסף אשקול על ידי עשי המלאכה להביא אל גנני המלך (ג, ט)

מדוע המן אמר 'יכתב לאבדם', ולא אמר במפורש שרוצה להרגם?

• אלשיך: על אף שכוונתו היתה להשמידם, הוא לא הוציא זאת מפיו, אלא רק אמר 'לאבדם', בערמימות רבה ונקט בלשון שיכולה להשתמע למוכן שונה, לשלול שלל ולבוז, מחשש שהמלך יסרב לאשר את השמדתם. המן תכנן שבמידה ואחשוורוש ידחה את תכניתו להרוג אותם, לפחות יבקש לאבד את ממונם, ועל כן נקט בלשון דו משמעית, שהתכוון לשנות באגרות את המילים, ולהתאימן לתכניתו.

• מלבי"ם: כדי לשכנע את אחשוורוש בקלות, נקט המן בלשון שמשמעת לכמה מובנים, כשאחד מהם משמעותו שרצונו היה רק לאבד את צורת האומה, כלומר לבטל את דתם ולהכריחם לשמור דתות של עמים אחרים. אחשוורוש כלל לא העלה בדעתו שהמן מתכוון להריגה ואיבוד נפשיות.

• אלשיך: ללמדנו את דרכי ההשגחה העליונה, שלאחר שביטל את עבודת ביהמ"ק מרדו בו 113 ממדינותיו, ונשארו לו רק 127. כדי לשמור על קשר טוב עם הנותרים, עשה משתה גדול והראה את עושר כבוד מלכותו, ולא דרש מהם מס, משום שלא היה צריך להם. כעת משהטיב לישראל, אין צריך לומר שחזרו לו כל 240 המדינות, אלא שהיה רודה בחזקה ולא רק ששם 'מס על

הַאֲרָץ, אלא ששם גם על 'אֵי הַיָּם'.
• מלבי"ם: המגילה מספרת איך הצליח מרדכי בהנהגתו בענייני המלוכה, שצבא המלך כבש מדינות רבות, עד ששם מס על כל הארצות הסמוכות למלכותו, כולל גם את איי הים הרחוקים. המגילה מייחסת זאת למלך מצד כבודו, על אף שמצד האמת מרדכי עשה זאת.

דקה מתוקה - שישים שניות מרתקות על הדף היומי

בעבור מה נבראו השערות?

נזיר דף מד

בתגלחת מצוה

ל'דיקור', אלא די לו בהנחת התפילין, הפועלת באותם קווים. בידיעה התקשורתית דווח שרבים חזרו בתשובה בעקבות הגילוי. לדידנו, בודאי שאין צורך בשום 'חיזוקים' נוספים למצוות התורה, אבל ברור שיש בכך קידוש השם, כשגם הגויים רואים את חכמת התורה.

כשסיפרתי על כך לגיסי מרן הגר"ח קניבסקי, ציטט בפניי את 'מדרש אותיות דרבי עקיבא' האומר שלא נברא הראש 'אלא לכבוד שמך, לתפילין, וליקוד לך ולהשתחוות לך'. דהיינו, לא כמו שחושבים שאחרי שהקב"ה ברא את הראש, מצוה להניח עליו את התפילין, אלא אדרבה; כל הווייתו ומציאותו של הראש לא נבראה אלא לצורך הנחת התפילין, כן הביא מדברי מרן החזון איש, בספרו על נזיר, ש'לא נבראו השערות אלא בשביל תגלחת הנזיר'.

(לחנך בשמחה)

יהודי מלומד אחד פגשני ברחוב, מספר הגאון רבי יצחק זילברשטיין שליט"א והציג בפני גזיר'עיתון של אחד הבטאונים המפורסמים בתקשורת ה...סינית, ובו מופיעה ידיעה 'חדשותית' שגרמה להדים בסין.

הידיעה דיברה על כך שחוקרים בכירים ברפואה הסינית - הפועלת ע"י 'דיקור' דהיינו דקירות מחט בנקודות מסוימות בגוף - קבעו שהנחת התפילין אצל יהודים נעשית ב'נקודות' מדויקות מאוד הגורמות ל'פעילות חיובית'. החוקרים קבעו שיש 'קשר הדוק' בין הנחת התפילין, בראש ובזרוע, ל'בריאות הגוף והנפש' של האדם המקיים את המצוה. הם מציינים במפורש את 'הגבולות ההלכתיים' של המצוה, בקו השיער הקדמי, ובמקום בו יושבת הטוטפת, בראש ובזרוע, וקובעים שגבולות אלה עונים על ה'נקודות' המדויקות של הרפואה הסינית העתיקה והידועה באיכותה. האדם המקיים את המצוה, 'קבעו' החוקרים, איננו זקוק

להתחיל את היום ברגל ימין

חוויה רוחנית מדי יום אצלך במייל

הלכה, סיפורים, רעיונות, ווארטים ועוד...אקטואלי ומרתק
הצטרפו בחינם לאלפי מנויים, שלחו מייל לכתובת:

dirshu@dirshu.co.il

הפורתח
בכל יום..

המייל היומי של 'דרשו'.

מדוע לא תיקנו חכמים לכרוע בכל ברכה בתפילת 'שמונה עשרה', ומדוע אסור לעשות זאת?

ועלולים לבטל אף את הכריעות שתיקנו, ועל כן אסרו להוסיף על הכריעות בתחילת ברכה או בסופה. ויש אומרים שבכל ברכה שהיא - דהיינו אף שלא בתפילת העמידה - אסור לכרוע בתחילה או בסוף. ויש שנהגו שהעולה לתורה כורע בתחילת הברכה. [שו"ע קיג, א, משנ"ב א-ב, וביה"ל ד"ה בסוף; בו"מ דרשו, 5-6]

חכמינו ז"ל תיקנו לכרוע בתפילת 'שמונה עשרה' בתחילת ברכת 'אבות' וברכת 'מודים', ובסופן. ולא תיקנו לכרוע בתחילת ובסוף כל ברכה, כיון שלא רצו להכביד על המתפללים. ואחר שתיקנו לכרוע במקומות הנ"ל, חששו חכמים שאם יתירו להוסיף על הכריעות, יבואו לומר שכל אדם רשאי לנהוג בענין זה כחפצו,

הסדר המדויק של הכריעה - מתי לקפל את הברכיים, כמה להתכופף, ומתי להזדקף?

את הראש תחילה, ולאחר מכן את כל הגוף, באיטיות. ההזדקפות בעת אמירת שם ה' היא על פי הכתוב: "ה' זוקף כפופים"; ונחלקו הראשונים אם יש להזדקף לפני אמירת ה', או תוך כדי אמירתו. [שו"ע קיג, ד-ז, ומשנ"ב י, יב רי"ג; בו"מ דרשו, 16]

סדר הכריעה באמירת "ברוך אתה ה'" הוא כך: בעת אמירת 'ברוך' יש לקפל את הברכיים, ובעת אמירת 'אתה' יש לכופף את כל הגוף במהירות, עד שיבלטו חיבורי החוליות שבגב, וכן לכופף את הראש כלפי מטה, אך אין לכופף את הגוף והראש יותר מדי עד שהפה יהיה כנגד חגורת המותניים. ובעת אמירת שם ה' יש לזקוף

איזה מנהג מתיר המשנה ברורה על פי פסוק בספר דברי הימים?

ויקדו וישתחוו לה' ולמלך, ומסיים ש'מנהג ישראל - תורה'. ויש ששואל על כך - הלא מאורע זה היה לפני שתיקנו חכמים שלא להוסיף על הכריעות? ומשיב - שכוונת המשנה ברורה היא שכיון שהדבר מפורש במקרא להיתר, אינו נכלל באיסור שאסרו חכמים להוסיף על הכריעות.

כאמור, אסור להוסיף על הכריעות שתיקנו חכמים. ויש שהקשה, שאם כן מדוע כורעים בעת אמירת 'ברכו' ובעת עניית 'ברוך ד' המבורך? המשנה ברורה אינו משיב על עצם השאלה, אך כותב כי יש למנהג זה סמך מהכתוב בדברי הימים: "וַיֹּאמֶר דָּוִד לְכָל הַקְּהֵל בָּרְכוּ נָא אֶת ה' אֱלֹהֵיכֶם וַיְבָרְכוּ כָּל הַקְּהֵל לַה'..."

[ביה"ל קיג, ג, ד"ה הכורע; בו"מ דרשו, 14]

* אסור להפסיק בתפילת שחרית בין ברכת 'גאל ישראל' לתפילת שמונה עשרה; ולכתחילה אין להפסיק אף בשהייה של יותר מ'כדי דיבור', דהיינו כדי אמירת שלש מילים.
* נחלקו הפוסקים אם בשבת צריך לסמוך גאולה לתפילה, ולהלכה ניתן לענות לקדיש, קדושה ו'ברכו', אך לצורך אחר אסור להפסיק. ויום טוב דינו כחול.
* מי שטרם קרא קריאת שמע עם ברכותיה בשעה שהציבור עומדים להתחיל תפילת שמונה עשרה - אם בידו להתפלל בציבור לאחר מכן, לא יתפלל עם ציבור זה.

מה שלמדנו לפני מאה ימים:

מה היה מנהגו המיוחד של רבי שמואל סלנט בתפילותיו בקבר רחל?

שהדרך תעבור בשלום; ויש שחולק על כך. ואם המת קבור במערה, אין איסור בלימוד ובתפילה במבנה שעל גבי המערה, וכנהוג מקדמת דנא בקבר הרשב"י במירון, וכיוצא בו. ויש שכתבו, שהגאון רבי שמואל סלנט זצ"ל, רבה של ירושלים, היה נמנע מלהתפלל שחרית, מנחה או ערבית, בקבר רחל אמנו בסמוך לקבר, וקיים את תפילותיו בפרוודור של מבנה הקבר. ויש שכתבו, שמאחר ורחל אמנו חיתה לפני מתן תורה, ולא התחייבה במצוות, קיום המצוות בסמוך לקברה אינו נחשב כ'לעג לרש'.

[שו"ע עא, ז, ומשנ"ב טו; בו"מ דרשו, 29 ו-32]

אסור לברך, ללמוד ולהתפלל, בטווח של ארבע אמות (1.92-2.31 מטרים, לשיטות השונות) מַמַּת, או מְקַבֵּר; משום שהמקיים מצוות בגלוי בקירבת המת, נראה כאילו הוא 'לועג לרש', כלומר, לַמַּת, שאינו יכול עוד לקיים את המצוות.
ומותר לומר תפילות לעילוי נשמת המת ולכבודו, בסמוך אליו או לקברו. וכן מותר לומר שם דברי תורה השזורים בהספדים הנאמרים לכבודו, וכן מותר לומר תחינות בסמוך לקברי צדיקים. ואמירת תהלים לאחר הפטירה כדי להציל את המת מן המזיקים, כנהוג - נחלקו הפוסקים אם מותרת בסמוך למת. ומותר לומר 'תפילת הדרך' בסמוך למת, כיון שיש בתפילה זו תועלת גם למת,

לפתוח את היום בטוב...

הצטרף אלינו וקבל את המייל היומי של 'דרשו'
'הפותח בכל יום' לתיבת המייל שלך

להצטרפות נא שלחו מייל לכתובת

dirshu@dirshu.co.il